

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Raadgever verkeer en mobiliteit

Gemeenten hebben een breed takenpakket op het gebied van verkeer en mobiliteit. Dit is breder dan het aanleggen, beheren en onderhouden van wegen. Andere taken zijn bijvoorbeeld verkeersplanning, parkeerregulering en zorg voor vervoer van leerlingen en gehandicapten. Gemeenten hebben een eigen verantwoordelijkheid om locaties binnen de gemeente goed bereikbaar te houden. Tegelijkertijd moeten zij ook het leefklimaat en de (verkeers)veiligheid optimaal houden.

Taak van de gemeente

Beheer van wegen

Gemeenten beheren ongeveer 85% van het Nederlandse wegennet. Met het oog op bereikbaarheid en verkeersveiligheid moeten zij ervoor zorgen dat wegen, pleinen, trottoirs, fietspaden en parkeerplaatsen in goede staat verkeren. Goed beheer van wegen is verder van belang om schadeclaims als gevolg van slecht onderhoud te voorkomen.

Regulering van het verkeer

De regulering van het verkeer over het gemeentelijk wegennet is een bevoegdheid van het college. Dit geldt ook voor privé-wegen en parkeerterreinen die voor verkeer openstaan, bijvoorbeeld het parkeerterrein bij een ziekenhuis. Rijkswegen, provinciale wegen en waterschapswegen vallen buiten het gemeentelijk wegennet. De regulering van het verkeer en de ontsluiting van locaties kan worden vastgelegd in een verkeerscirculatieplan.

Parkeerbeleid en locatiebeleid

Steeds meer gemeenten proberen het autogebruik te beïnvloeden in het belang van de lokale bereikbaarheid en leefbaarheid. Gemeenten hebben hierbij de keuze uit verschillende instrumenten: betaald parkeren, vergunninghoudersparkeren of het instellen van blauwe zones. In bestemmingsplannen kunnen verschillende parkeernormen worden vastgesteld, afhankelijk van de bereikbaarheid van locaties. Regionale afstemming van parkeer- en locatiebeleid is wenselijk.

Verkeersveiligheid

Op lokale en provinciale wegen vallen veel verkeersslachtoffers. Burgers spreken gemeentebestuurders vaak direct aan op verkeersonveilige situaties. Veel gemeenten hebben inmiddels een verkeersveiligheidsplan. Thema's hierin zijn o.a. categorisering van wegen, de inrichting van 30-km- en 60-km-gebieden, de aanpak van black-spots en verkeershandhaving. Verkeersveiligheid moet ook doorwerken in andere

beleidsterreinen, o.a. ruimtelijke ordening, onderwijs, welzijn en sport.

Leefbaarheid

Milieu en leefbaarheid moeten integraal onderdeel uitmaken van het gemeentelijk verkeer- en mobiliteitsbeleid. Het grootste deel van de problematiek zal op Europees en nationaal niveau moeten worden opgelost via stringent bronbeleid, normering en regelgeving. Maar ook op lokaal niveau kan het nodige worden gedaan. Denk hierbij aan het gemeentelijk wagenpark, het maken van beleid voor de toegang van 'vieze' en 'schone' vrachtauto's, het beter afstemmen van verkeerslichten en andere verkeersregulerende maatregelen. Belangrijk is ook het stimuleren van fietsgebruik door goede fietspaden, bewegwijzering en extra fietsstallingen.

Rol van de gemeenteraad

De gemeente speelt een initiërende, kaderstellende en controlerende rol op het gebied van verkeer en mobiliteit. Voor alle deelgebieden geldt dat de gemeenteraad kaders kan stellen en het college opdracht kan geven een nota of plan te maken. Gangbaar zijn een wegenbeheerplan, een gladheidsbestrijdingsplan, een verkeerscirculatieplan, een parkeernota en parkeerverordening, een verkeersveiligheidsplan, een nota duurzame mobiliteit of een integraal verkeer- en vervoerplan. Ook bij het vaststellen van bestemmingsplannen wordt vaak expliciet naar verkeer gekeken.

Met kaders legt de gemeenteraad een basis voor de controlerende rol. Hoe helderder de kaders en doelstellingen, hoe beter de controle mogelijkheden. Door de grote politieke gevoeligheid van thema's als parkeren en veiligheid worden ontwikkelingen door de raad meestal kritisch gevolgd.

Regionaal beleid

Netwerkanalyse

Verkeer en mobiliteit houden niet op bij de gemeentegrenzen. Het zijn bij uitstek onderwerpen waarbij samenwerking noodzakelijk is. Niet alleen tussen gemeenten onderling, maar ook met andere overheden en het bedrijfsleven. Onderwerpen van samenwerking zijn o.a. openbaar vervoer, parkeer- en locatiebeleid en de afwikkeling van het verkeer in de regio.

Het is wenselijk dat overheden én wegbeheerders gebiedsgewijs de problematiek van verkeer en mobiliteit analyseren. Zij kunnen dan samen bekijken op welke manier de netwerken van wegen, spoor en water in de regio het meest efficiënt gebruikt kunnen worden. Zij kunnen ook vaststellen welke aanpassingen nodig zijn.

Brede doeluitkering

In de stadsregio's rond de grote steden is de sa-

menwerking tussen gemeenten wettelijk verplicht. Deze regio's moeten een regionaal verkeer- en vervoerplan vaststellen. In veel andere regio's stellen gemeenten vrijwillig regionale verkeer- en vervoerplannen op.

De provincies en stadsregio's ontvangen jaarlijks een brede doeluitkering (BDU) van het ministerie van Verkeer en Waterstaat. De BDU is o.a. bestemd voor bijdragen aan de exploitatie van het stads- en streekvervoer en voor de uitvoering van lokale en regionale infrastructuurprojecten. Gemeenten ontvangen zelf geen geld van het Rijk. Ze kunnen de provincie of stadsregio een bijdrage vragen in de kosten van een (infrastructuur)project. Ook gemeenten buiten de stadsregio's met een structureel samenwerkingsverband kunnen onder bepaalde voorwaarden via de provincie een 'eigen' bijdrage uit de BDU krijgen.

Landelijk beleid

In de 'Nota Mobiliteit' is het landelijk beleid op het gebied van verkeer en vervoer vastgelegd. Het ministerie heeft dit nationale verkeer- en vervoerplan opgesteld in nauwe samenwerking met de decentrale overheden. In hun eigen beleid moeten gemeenten rekening gehouden met de essentiële onderdelen uit de 'Nota Mobiliteit'. Deze hebben rechtstreeks betrekking op de doelstellingen uit de nota. De hoogste prioriteit wordt gegeven aan optimale bereikbaarheid van de economische knooppunten, de stedelijke netwerken en de achterlandverbindingen over weg, water en spoor ter stimulering van de Nederlandse economie. Deze doelstelling staat voorop, maar wel binnen de grenzen die eisen op het gebied van leefbaarheid en veiligheid hieraan stellen.

Op grond van de Planwet zijn gemeenten verplicht een inzichtelijk en uitvoeringsgericht verkeer- en vervoerbeleid te voeren. Gemeenten bepalen zelf hoe zij dit doen. Mogelijkheden zijn met name een integraal verkeer- en vervoerplan, deelplannen, een hoofdstuk in een raads- of collegeprogramma en een hoofdstuk in de begroting. Wanneer een gemeente deze plicht verzaakt, kan de provincie de gemeente een planverplichting opleggen en een inhoudelijke aanwijzing geven.

Ontwikkelingen

De VNG pleit er al jaren voor dat gemeenten eenvoudige verkeersovertredingen kunnen afhandelen via een bestuurlijke boete. Er ligt een wetsvoorstel bij de Tweede Kamer om dit in te voeren voor parkeerovertradingen en enkele kleine overtredingen van fietsers en voetgangers. De VNG probeert via de Tweede Kamer een ruimere bevoegdheid voor gemeenten te krijgen.

Aanbod VNG

- Meer informatie is te vinden op www.vng.nl > Ruimtelijke omgeving, verkeer en vervoer.